

სამოქალაქო განათლების ტესტი

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ტესტში სხვადასხვა ტიპის 30 დავალებაა. ყურადღებით გაეცანით დავალებათა ინსტრუქციებს, კარგად გაიაზრეთ თითოეული დავალების პირობა და შემდეგ გაეცით პასუხი.

ტესტის მაქსიმალური ქულაა 60.

ტესტის შესრულებისათვის გეძლევათ 3 საათი და 10 წუთი.

გისურვებთ წარმატებას!

ინსტრუქცია

დავალება არჩევითი პასუხებით (№1-24, 30.1-30.2)

თითოეულ კითხვას თან ახლავს ოთხი სავარაუდო პასუხი. მათგან მხოლოდ ერთია სწორი. პასუხების ფურცელზე სწორი პასუხის შესაბამის უჯრაში დასვით X ნიშანი. თუ გსურთ მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ უჯრა, რომელშიც დასვით X ნიშანი და შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი. გადასწორებულ პასუხს ხელმეორედ ვერ აირჩევთ. თითოეული დავალება 1 ქულით ფასდება.

(1) 1. საქართველოს რომელი სახელმწიფო ორგანო ახორციელებს დიპლომატიურ სამსახურს?

ა) თავდაცვის სამინისტრო;

ბ) იუსტიციის სამინისტრო;

გ) შინაგან საქმეთა სამინისტრო;

დ) საგარეო საქმეთა სამინისტრო.

(1) **2. რა ეწოდება ადამიანის იძულებითი შრომისათვის გამოყენებას?**

ა) შანტაჟი;

ბ) გადაბირება;

გ) ექსპლუატაცია;

დ) ვანდალიზმი.

(1) **3. სკოლის რომელი სტრუქტურული ერთეული ამტკიცებს სკოლის შინაგანაწესს და ბიუჯეტს?**

ა) სამეურვეო საბჭო;

ბ) პედაგოგიური საბჭო;

გ) სააპელაციო კომიტეტი;

დ) დისციპლინური კომიტეტი.

(1) 4. საქართველოს კონსტიტუციის თანახმად, რომელი საქმიანობაა მოქმედი მოსამართლის თანამდებობასთან შეთავსებადი?

ა) გენერალური პროკურორობა;

ბ) პოლიტიკური პარტიის წევრობა;

გ) ნებისმიერი ანაზღაურებადი საქმიანობა;

დ) სამეცნიერო-პედაგოგიური საქმიანობა.

(1) **5. რას ასახავს აბრაამ მასლოუს პირამიდა?**

- ა) ადამიანის საჭიროებების იერარქიას;
- ბ) გადაწყვეტილების მიღების იერარქიას;
- გ) კონფლიქტის ესკალაციის საფეხურებს;
- დ) სოციალური მონაწილეობის საფეხურებს.

(1) **6. რა მიზანს ისახავს „ბოლონის პროცესი“?**

ა) საერთო მილიტარისტული კოალიციის შექმნას;

ბ) ევროპული ეკონომიკური კავშირის ჩამოყალიბებას;

გ) ერთიანი ევროპული სასამართლო სისტემის შექმნას;

დ) საერთო ევროპული საგანმანათლებლო სივრცის ჩამოყალიბებას.

(1) 7. როგორია სახელმწიფო ბიუჯეტი, თუ საბიუჯეტო შემოსავლები აღემატება საბიუჯეტო ხარჯებს?

ა) დეფიციტური;

ბ) პრეფიციტური;

გ) დაბალანსებული;

დ) სეკვესტრირებული.

(1) 8. სქემა არასრულად ასახავს მდგრადი განვითარების კომპონენტებს. რომელი კომპონენტი უნდა ეწეროს კითხვის ნიშნის ნაცვლად?

- ა) გარემოს მდგრადი განვითარება;
- ბ) პიროვნების მდგრადი განვითარება;
- გ) მდგრადი გლობალური განვითარება;
- დ) მდგრადი ტერიტორიული განვითარება.

(1) **9. რას გულისხმობს კონფლიქტის ესკალაციის ერთ-ერთი ეტაპი „ალიანსების ფორმირება“?**

ა) საერთო ინტერესების გამონახვას მოწინააღმდეგე მხარესთან;

ბ) საკუთარი პოზიციების გასამყარებლად თანამოაზრეების ძებნას;

გ) საკუთარი ინტერესების დათმობას კონფლიქტის გასანეიტრალებლად;

დ) საკუთარი პოზიციების დაახლოებას მოწინააღმდეგე მხარის პოზიციებთან.

(1) **10. მთავრობის შესახებ დებულებათაგან რომელია მართებული საქართველოს კონსტიტუციის თანახმად?**

- I. საქართველოს მთავრობა არის სახელმწიფოს პოლიტიკური კურსის განმსაზღვრელი საკანონმდებლო ორგანო;
- II. საქართველოს მთავრობა არის აღმასრულებელი ხელისუფლების უმაღლესი ორგანო, რომელიც ახორციელებს ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკას;
- III. საქართველოს მთავრობას ექვემდებარება ხელისუფლების სამივე შტო, რაც ერთიან მმართველობით სისტემას ქმნის.

ა) მხოლოდ I;

ბ) მხოლოდ II;

გ) მხოლოდ III;

დ) ყველა მართებულია.

(1) 11. საერთაშორისო ვაჭრობის თეორიაში რა ეწოდება ეკონომიკურ კონცეფციას, რომლის თანახმადაც ქვეყანამ უმჯობესია აწარმოოს ის პროდუქცია, რომლის წარმოებაც მისთვის ყველაზე ეფექტიანია?

ა) უხილავი ხელის კონცეფცია;

ბ) გეგმიური ეკონომიკის თეორია;

გ) თავისუფალი ბაზრის პრინციპი;

დ) შედარებითი უპირატესობის თეორია.

(1) **12. რომელი მსჯელობა არ შეესაბამება საქართველოს ორგანულ კანონს მოქალაქეობის შესახებ?**

- ა) მოქალაქე პოლიტიკურ-სამართლებრივ კავშირშია საქართველოს სახელმწიფოსთან, რაც გამოიხატება ორმხრივ უფლება-მოვალეობათა ერთიანობით;
- ბ) მოქალაქე დაკარგავს საქართველოს მოქალაქეობას, თუ საქართველოს კომპეტენტური ორგანოების ნებართვის გარეშე შევა სხვა ქვეყნის სამხედრო სამსახურში;
- გ) პრეზიდენტმა საქართველოს მოქალაქეობა გამონაკლისის წესით შეიძლება მიანიჭოს სხვა ქვეყნის მოქალაქეს, რომელსაც საქართველოს წინაშე განსაკუთრებული დამსახურება აქვს;
- დ) სასამართლოს გადაწყვეტილებით საქართველოს მოქალაქეობა შესაძლოა ჩამოერთვას სახელმწიფო ღალატში ან კანონით გათვალისწინებულ სხვა დანაშაულში მხილებულ პირს.

(1) **13. რომელი განმარტება შეესაბამება პიროვნების რესოციალიზაციის ცნებას?**

ა) პროცესი, რომელიც აუცილებელია გაიაროს თითოეულმა მოქალაქემ, რათა შეძლოს საზოგადოებაში არსებული ღირებულებების შეფასება და საკუთარი ღირებულებების გავრცელება;

ბ) მექანიზმი, რომლის დახმარებითაც პიროვნება ინარჩუნებს იმ ღირებულებებსა და ნორმებს, რომლებიც მას, როგორც ინდივიდს, გამოარჩევს საზოგადოების დანარჩენი წევრებისაგან;

გ) პროცესი, რომლის დროსაც პიროვნება ხელახლა ითვისებს იმ ღირებულებებსა და ნორმებს, რომლებიც ეხმარება მას ამა თუ იმ საზოგადოებაში ფუნქციონირებისათვის;

დ) მექანიზმი, რომლის საშუალებითაც თითოეული ადამიანი თავს იმკვიდრებს სოციუმში და საკუთარ ინდივიდუალურ ღირებულებებს მაქსიმალურად ახორციელებს.

(1) 14. 1991 წლის 31 მარტს საქართველოს მოსახლეობამ ----- გზით გამოხატა ერთსულოვანი ნება საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენასთან დაკავშირებით. ამის საფუძველზე, 1991 წლის 9 აპრილს მიღებულ იქნა საქართველოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი.

ა) ლუსტრაციის;

ბ) პლებისციტის;

გ) მორატორიუმის;

დ) რეფერენდუმის.

(1) 15. კონფლიქტის მოგვარების ერთ-ერთი მეთოდია -----, რომლის დროსაც მესამე, მიუკერძოებელი მხარე კონფლიქტის პროცესში მოდავე მხარეებს ურთიერთმისაღები შეთანხმების მიღწევაში ეხმარება.

ა) პრობაცია;

ბ) მედიაცია;

გ) კონსულტაცია;

დ) დისკრიმინაცია.

(1) 16. რა მოვლენა არის ნაჩვენები მოცემულ ილუსტრაციაზე?

- ა) სოციალური იზოლაცია;
- ბ) სამოქალაქო აქტივიზმი;
- გ) ეკონომიკური ინვესტიცია;
- დ) პოლიტიკური პლურალიზმი.

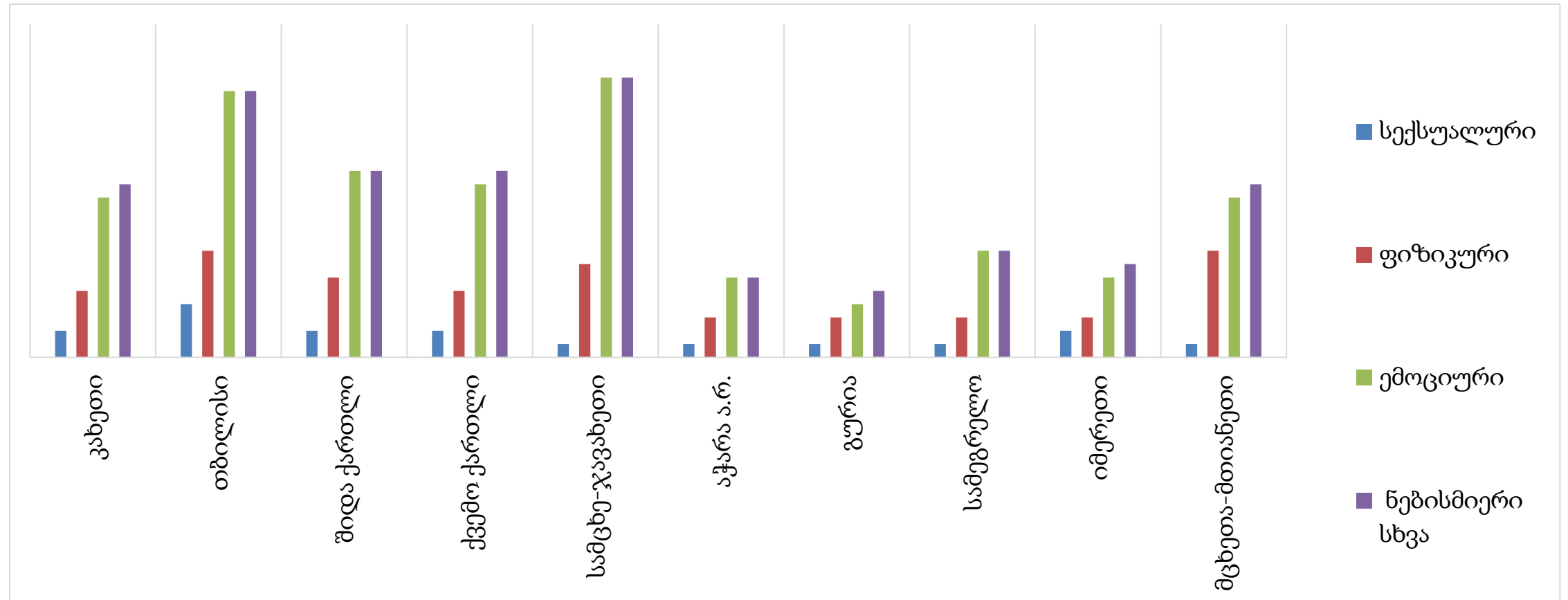
(1) **17. გაეცანით სიტუაციას და უპასუხეთ ქვემოთ მოცემულ კითხვას:**

საქართველოს ერთ-ერთ სოფელში მოხდა ფიზიკური დაპირისპირება ადგილობრივ მაცხოვრებელსა და სასულიერო პირს შორის. თვითმხილველების თქმით, დაპირისპირება მოხდა რელიგიური ორგანიზაციის მიერ სოფლის მკვიდრის კუთვნილი მიწის მითვისების გამო. სიტუაციის განმუხტვისათვის ადგილობრივებმა გამოიძახეს საპატრულო პოლიცია. პოლიციის თანამშრომლებმა დააკავეს მხოლოდ დაზარალებული ადგილობრივი მაცხოვრებელი, ხოლო სასულიერო პირს სიტყვიერი გაფრთხილება მისცეს. პოლიციის თანამშრომლების თქმით, სასულიერო პირის დაპატიმრება ჩრდილს მიაყენებდა მის რეპუტაციას და არ იქნებოდა სწორი საქციელი.

ტექსტიდან გამომდინარე, რომელი მსჯელობაა მართებული სამართლებრივი კუთხით?

- ა) პოლიციის მხრიდან სოფლის მაცხოვრებლის დაპატიმრება არასწორია, რამდენადაც მას არაფერი კანონსაწინააღმდეგო არ ჩაუდენია;
- ბ) პოლიციელი, პირველ რიგში, ხელმძღვანელობს საკუთარი აღმსარებლობით და ის სინდისის მიხედვით უნდა მოქმედებდეს;
- გ) პოლიციამ თანაბარი ზომები უნდა მიიღოს ნებისმიერი კანონდამრღვევი მოქალაქის მიმართ, განურჩევლად მისი საქმიანობისა, ვინაიდან კანონის წინაშე ყველა თანასწორია;
- დ) პოლიციის ქმედება სწორი იყო, რამდენადაც რელიგიურ ორგანიზაციებსა და სახელმწიფოს შორის გაფორმებული საკონსტიტუციო ხელშეკრულება არ აძლევს სამართალდამცავებს სასულიერო პირის დაკავების საშუალებას.

- (1) 18. დიაგრამაზე რეგიონების მიხედვით მოცემულია იმ ქალთა პროცენტული მაჩვენებელი, რომლებმაც პარტნიორის / მეუღლის მხრიდან ძალადობის შესახებ განაცხადეს (წყარო: ქალთა მიმართ ძალადობის ეროვნული კვლევა საქართველოში 2017):

რომელი მსჯელობა შეესაბამება დიაგრამის მონაცემებს?

- ა) ფიზიკური ძალადობის ყველაზე ნაკლები პროცენტული მაჩვენებელი იმერეთში, გურიასა და კახეთში გვხვდება;
- ბ) ყველა რეგიონში ემოციური ძალადობის წილი აღემატება როგორც სექსუალურ, ისე ფიზიკურ ძალადობას;
- გ) სექსუალური ძალადობის ყველაზე მაღალი პროცენტული მაჩვენებელი ქვემო ქართლში გვხვდება;
- დ) მცხეთა-მთიანეთში ფიზიკური ძალადობა ნაკლებადაა გავრცელებული, ვიდრე სხვა რეგიონებში.

(1) **19. დავალებაში მოცემულია საქართველოში 20-24 წლის ასაკის ქალთა ადრეული ქორწინების მონაცემები გაეროს ბავშვთა ფონდის მიერ საქართველოში 2018-2019 წლებში ჩატარებული კვლევიდან:**

- გამოკითხულ ქალთა 14% დაქორწინებული იყო 18 წლამდე;
- 18 წლის ასაკამდე დაქორწინებული იყო ქალაქის ტიპის დასახლებებში მცხოვრებ ქალთა 8%, ხოლო სოფლის ტიპის დასახლებებში მცხოვრები ქალების 25%;
- 18 წლის ასაკამდე ქორწინებაში მყოფ ქალთა 47%-ს მიღებული აქვს დაწყებითი ან არასრული საშუალო განათლება, სრული საშუალო განათლება - 25%-ს, პროფესიული განათლება - 11%-ს;
- 18 წლის ასაკამდე ქორწინებაში მყოფ ქალთა 33% მიეკუთვნება კეთილდღეობის ინდექსის უღარიბეს ნაწილს, ხოლო უმდიდრეს ნაწილში ანალოგიური მაჩვენებელი 4%-ს შეადგენს.

რომელი მსჯელობა შეესაბამება მონაცემებს?

- ა) ადრეულ ქორწინებაში მყოფ ქალთა უმრავლესობას უმაღლესი განათლება აქვს მიღებული;
- ბ) გამოკითხულ ქალთა უმრავლესობა სრულწლოვანების მიღწევამდე იყო დაქორწინებული;
- გ) ადრეულ ასაკში ქორწინების გამოცდილება სოფელში მცხოვრები ქალების უფრო დიდ წილს აქვს, ვიდრე ქალაქის ტიპის დასახლების მაცხოვრებლებს;
- დ) კეთილდღეობა გავლენას ახდენს ქორწინების გადაწყვეტილებაზე და რაც უფრო მაღალია კეთილდღეობის ინდექსი, მით უფრო იზრდება ადრეული ქორწინების მაჩვენებელიც.

(1) 20. ყურადღებით გაეცანით ამონარიდს სტატიიდან და უპასუხეთ კითხვას:

მიუხედავად იმისა, რომ ალკოჰოლის მოხმარება ბევრს უვნებლად მიაჩნია, ის საკმაოდ საზიანოა და ხშირად დამოკიდებულებასაც იწვევს. კვლევების მიხედვით განისაზღვრა დამოკიდებულების მკაფიო სიმპტომები: ალკოჰოლისადმი ძლიერი სწრაფვა, ალკოჰოლზე უარის თქმის კონტროლის დაკარგვა, ფიზიკური სიმპტომები და უფრო და უფრო მეტი ალკოჰოლის მიღების ჩვევა, ანუ მის მიმართ ტოლერანტულობა. ზოგიერთი მიიჩნევს, რომ ალკოჰოლის მიმართ დამოკიდებულება სამიდან ხუთ კვირამდე ინტენსიურ მოხმარებას მოსდევს. შესაბამისად, ის ადვილად მისაჩვევ ნივთიერებად ითვლება.

2018 წელს გამოქვეყნებული სამედიცინო ჟურნალი „ლანცეტის“ მიხედვით, 2016 წელს თითქმის 3 მილიონი გარდაცვალების ფაქტი უკავშირდებოდა ალკოჰოლის მოხმარებას. კვლევის მიხედვით, ალკოჰოლის მოხმარება არა მხოლოდ გულსისხლძარღვთა სისტემის პრობლემებს ქმნის, არამედ შესაძლოა კიბოს გამომწვევიც იყოს. შესაბამისად, რისკის თავიდან ასაცილებლად საერთოდ ალკოჰოლის მიღებაზე უარის თქმაა საჭირო.

მიუხედავად ამისა, მსოფლიოში არსებობს ალკოჰოლის მოხმარების დიდი ტრადიცია, რომლის შეცვლაც ძალიან რთულია. სხვადასხვა კულტურის ანალიზით დადგინდა ალკოჰოლის მოხმარების ერთგვარი საშუალო სტანდარტი, რაც გულისხმობს დღეში 10 გრამი სუფთა ალკოჰოლის მიღებას. ეს სტანდარტი მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში გამოიყენება, თუმცა ყველა ქვეყანა მას არ იზიარებს.

ტექსტიდან გამომდინარე, რომელი მსჯელობაა ფაქტი და არა მოსაზრება?

- ა) ალკოჰოლის მიღება უვნებელია, ვინაიდან მას ბევრი ადამიანი მოიხმარს და უვნებლად მიაჩნიათ;
- ბ) ალკოჰოლის მოხმარება სამიდან ხუთ კვირამდე ვადაში იწვევს მის მიმართ დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას;
- გ) მსოფლიოს ყველა კულტურა მიიჩნევს, რომ 10 გრამი სუფთა ალკოჰოლის ყოველდღიურად მიღება იწვევს ჯანმრთელობის პრობლემებს;
- დ) არსებობს კვლევები, რომლებითაც დგინდება, რომ ალკოჰოლის მიღებისგან თავშეუკავებლობა, მისი უფრო და უფრო მეტი დოზით მიღების სურვილი ალკოჰოლზე დამოკიდებულების ნიშნებია.

(1) **21. გაეცანით ტექსტს და უპასუხეთ კითხვას:**

„ბრბო პირველ რიგში არის ჯგუფი, სადაც ყველა კლასის დანალექია წარმოდგენილი. ამიტომ არის ასეთი ადვილი, აგვერიოს ბრბო „ხალხში“, რომელიც აგრეთე მოიცავს საზოგადოების ყველა შრეს. მაშინ როდესაც ყველა დიდ რევოლუციაში ხალხი იბრძვის ნამდვილი წარმომადგენლობისთვის, ბრბო ყოველთვის მოითხოვს „ძლიერ კაცს“, „დიად ლიდერს“. ბრბოს სძულს საზოგადოება, რომლისგანაც ის გარიყულია, ისევე, როგორც პარლამენტი, სადაც ის წარმოდგენილი არ არის. ამდენად, პლებისციტი, რომლის მეშვეობითაც თანამედროვე ბრბოს ლიდერებმა ასეთ შესანიშნავ შედეგებს მიაღწიეს, ძველი ხელსაწყოა იმ პოლიტიკოსებისა, რომლებიც ბრბოს ეყრდნობიან.“

ჰანა არენდტი, „ტოტალიტარიზმის საფუძვლები“.

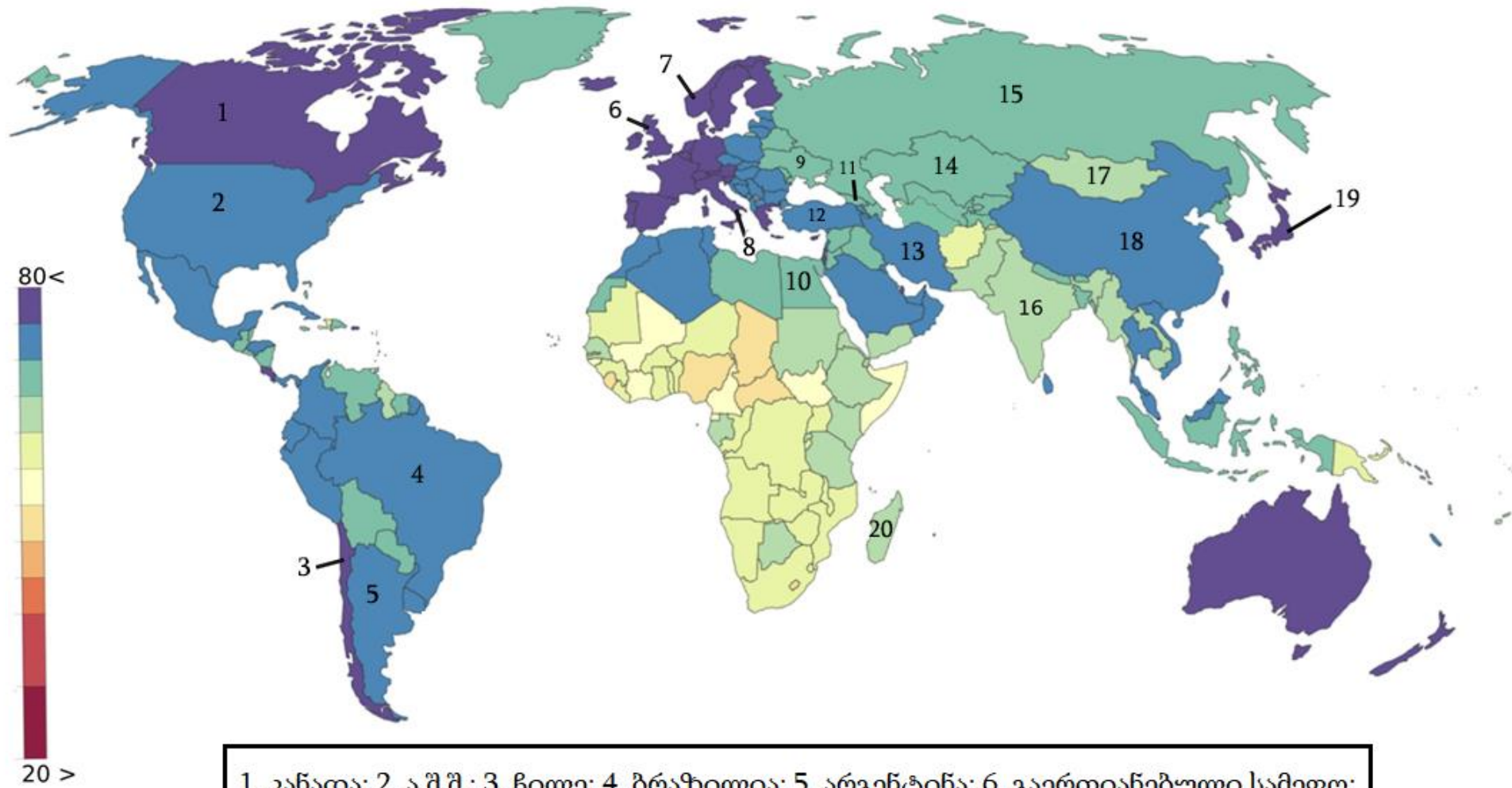
ტექსტიდან გამომდინარე, რომელი მსჯელობაა მართებული?

- ა) პარლამენტი არის წარმომადგენლობითი ორგანო, რომელშიც საზოგადოების ყველა ფენაა წარმოდგენილი;
- ბ) ძლიერი ლიდერი დიდ როლს ასრულებს სახელმწიფოს მართვაში, რამდენადაც მას ზურგს ბრბო უმაგრებს;
- გ) პლემბისციტი არის პირდაპირი დემოკრატიის ხელსაწყო, რომლითაც ხალხი საკუთარი აზრის ყველაზე ცხადად დაფიქსირებას ახერხებს;
- დ) ხალხისათვის პოლიტიკური ბრძოლა წარმოადგენს ბრძოლას მეტი წარმომადგენლობისათვის.

ინსტრუქცია

რუკის ანალიზი (№22-24)

დავალებაში მოცემულია მსოფლიო რუკა, რომელიც ასახავს ქვეყნებში სიცოცხლის ხანგრძლივობის საშუალო მაჩვენებელს. მას ახლავს სამი კითხვა არჩევითი პასუხებით. რუკის ანალიზის საფუძველზე უპასუხეთ კითხვებს.

1. კანადა; 2. ა.შ.შ.; 3. ჩილე; 4. ბრაზილია; 5. არგენტინა; 6. გაერთიანებული სამეფო;
 7. ნორვეგია; 8. იტალია; 9. უკრაინა; 10. ეგვიპტე; 11. საქართველო; 12. თურქეთი;
 13. ირანი; 14. ყაზახეთი; 15. რუსეთი; 16. ინდოეთი; 17. მონღოლეთი; 18. ჩინეთი;
 19. იაპონია; 20. მადაგასკარი.

(1) **22. რუკის მონაცემებიდან გამომდინარე, სიცოცხლის ხანგრძლივობის საშუალო მაჩვენებელი:**

ა) იაპონიაში უფრო დაბალია, ვიდრე ჩინეთში;

ბ) ინდოეთში უფრო მაღალია, ვიდრე იტალიაში;

გ) ბრაზილიაში უფრო მაღალია, ვიდრე რუსეთში;

დ) საქართველოში უფრო მაღალია, ვიდრე ნორვეგიაში.

(1) **23.** რუკის მონაცემებიდან გამომდინარე, რომელ ჩამონათვალშია დალაგებული ქვეყნები სიცოცხლის ხანგრძლივობის საშუალო მაჩვენებლის ზრდის მიხედვით?

ა) ჩილე, ირანი, მონღოლეთი;

ბ) უკრაინა, არგენტინა, კანადა;

გ) ყაზახეთი, გაერთიანებული სამეფო, თურქეთი;

დ) მადაგასკარი, ამერიკის შეერთებული შტატები, ეგვიპტე.

(1) **24. რუკის მონაცემებიდან გამომდინარე, რომელი მსჯელობა არ არის მართებული?**

- ა) ცენტრალურ ამერიკაში სიცოცხლის ხანგრძლივობის საშუალო მაჩვენებელი ჩრდილოეთ ევროპის ქვეყნებთან შედარებით დაბალია;
- ბ) აფრიკის სამხრეთ ნაწილში სიცოცხლის ხანგრძლივობის საშუალო მაჩვენებელი უფრო მაღალია, ვიდრე აღმოსავლეთ აზიაში;
- გ) დასავლეთ ევროპის ქვეყნებში სიცოცხლის ხანგრძლივობის საშუალო მაჩვენებელი უფრო მაღალია, ვიდრე აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებში;
- დ) აფრიკის კონტინენტზე სიცოცხლის ხანგრძლივობის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი ჩრდილოეთ აფრიკაში ფიქსირდება.

ინსტრუქცია

შესაბამისობის დადგენა (№25)

დავალებაში ორ სვეტად მოცემულია სხვადასხვა ტიპის ჩამონათვალი. დაადგინეთ შესაბამისობა ამ ორ სვეტში წარმოდგენილ ინფორმაციას შორის. პასუხები ჩაწერეთ პასუხების ფურცელზე მოცემულ ცხრილში. გაითვალისწინეთ, რომ უჯრაში იწერება მხოლოდ არჩეული პასუხის შესაბამისი ციფრი. დავალების მაქსიმალური ქულაა 2.

(2) **25. შეუსაბამეთ სამართლის დარგები მათი რეგულირების სფეროებს:**

I. რეგულირების სფეროები	II. სამართლის დარგები
<p>ა) სახელმწიფო მმართველობის ორგანოების საქმიანობა, საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევათა დიდი ნაწილი.</p> <p>ბ) ადამიანების, საზოგადოების, ორგანიზაციების, სახელმწიფოს წინააღმდეგ მიმართული დანაშაულებრივი ქმედების გამოვლენა, აღკვეთა, თავიდან აცილება და დამნაშავეის დასჯა.</p> <p>გ) გარემოს დაცვასთან, ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობასთან დაკავშირებული საკითხები.</p> <p>დ) კერძო ხასიათის ქონებრივი, საოჯახო, პირადი ურთიერთობები, სახელმწიფოსა და ორგანიზაციათა შორის ქონებრივ-სახელმშეკრულებო ურთიერთობები.</p> <p>ე) ადგილობრივი მმართველობის, მერიების, გამგეობების, საკრებულოების საქმიანობა.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. სისხლის სამართალი; 2. ადმინისტრაციული სამართალი; 3. მუნიციპალური სამართალი; 4. სამოქალაქო სამართალი; 5. ეკოლოგიური სამართალი.

ინსტრუქცია

შეცდომის გასწორება (№26)

დავალებაში მოცემულია ტექსტი, რომელშიც დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომები (თარიღი, ტერმინი, სახელი და სხვ). იპოვეთ და გაასწორეთ ისინი. ნაპოვნი შეცდომა და მისი გასწორებული ვარიანტი ჩაწერეთ პასუხების ფურცელზე მოცემულ ცხრილში. გაითვალისწინეთ, ყოველი ნაპოვნი შეცდომა, მის გასწორებულ ვარიანტთან ერთად, 1 ქულით ფასდება. დავალების მაქსიმალური ქულაა 11.

დავალება N 26

ადამიანის უფლებები

თანამედროვე დემოკრატიული სახელმწიფოსთვის დამახასიათებელი ერთ-ერთი ნიშანი ადამიანის უფლებების აღიარება და მათი დაცვაა. ადამიანების უფლებებით აღჭურვას კი, თავის მხრივ, თან ახლავს გარკვეული ვალდებულებები, რომლებიც თითოეულ მოქალაქეს ეკისრება.

ადამიანის უფლებების გააზრებას და მათ პრაქტიკაში დანერგვას თავისი ისტორიული განვითარების საფეხურები აქვს. შესაბამისად, გამოყოფენ ადამიანის უფლებათა სამ თაობას: I. სამოქალაქო-პოლიტიკურს; II. სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულს; III. ე. წ. ინდივიდუალურ უფლებებს, რომლებიც ბოლო თაობის უფლებებს განეკუთვნება. მაგალითად, სახელმწიფოს მართვაში მონაწილეობის უფლება, ასევე, არჩევნებში მონაწილეობის უფლება კლასიფიცირდება, როგორც მესამე თაობის უფლება. ხოლო განათლების უფლება განეკუთვნება სოციალურ უფლებათა ჯგუფს, შესაბამისად, მეორე თაობის უფლებათა.

პირველად საქართველოში ადამიანის უფლებები კონსტიტუციურად აღიარებულ იქნა 1920 წელს. თუმცა, საქართველოს დამფუძნებელი კრების მიერ მიღებული ამ კონსტიტუციის მოქმედება მალევე შეწყდა ოსმალეთის წითელი არმიის მიერ საქართველოს ოკუპაციის შედეგად. დამოუკიდებელი

საქართველოს მოქალაქეებმა ადამიანის ძირითადი უფლებები 1989 წლის კონსტიტუციით ხელმეორედ აღიარეს. მას შემდეგ დადგა ადამიანის უფლებათა დაცვის მექანიზმების განვითარების საჭიროება და ამოქმედდა სახალხო დამცველის ინსტიტუტი. სახალხო დამცველის თანამდებობაზე აირჩევა მხოლოდ საქართველოს მოქალაქე და მას ირჩევს საქართველოს პრეზიდენტი. სახალხო დამცველის ოფისში ფუნქციონირებს სხვადასხვა საკითხზე სპეციალიზებული რამდენიმე სტრუქტურული დანაყოფი. მათ შორის ერთ-ერთია გლობალიზაციის ცენტრი, რომელიც რელიგიური და ეთნიკური უმცირესობების უფლებების დაცვაზე მუშაობს. ეს ცენტრი დიდ როლს ასრულებს აგორაფობიასთან ბრძოლის საკითხში, რაც უცხოთა შიშს ნიშნავს.

საერთაშორისო დონეზე ადამიანის უფლებათა დაცვის მნიშვნელოვან დოკუმენტს წარმოადგენს ნატოს გენერალური ასამბლეის მიერ მიღებული „ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია“. აღნიშნული დოკუმენტი მიღებულია 1945 წელს. ადამიანის უფლებების დარღვევას საერთაშორისო საზოგადოება დიდი სერიოზულობით ეკიდება. თუკი რომელიმე ქვეყანა ან მისი ცალკეული წარმომადგენელი შემჩნეულია უფლებათა დარღვევაში, საერთაშორისო საზოგადოების წევრებს შეუძლიათ მას დაუწესონ კოლექტიური ან ინდივიდუალური ვაკანსიები. ამას გარდა, შესაძლებელია სხვა სახელმწიფოებმა გაწყვიტონ ასეთი ტიპის სახელმწიფოსთან დიპლომატიური კავშირი და მოაქციონ ის პოლიტიკურ იზოლაციაში იმ მომენტამდე, სანამ ის ადამიანის უფლებათა დარღვევას არ შეწყვეტს.

[დაბრუნება ტექსტის პირველ გვერდზე](#)

ინსტრუქცია

სასკოლო პროექტი (№27)

დავალებაში მოცემულია პროექტის არასრული მონახაზი (აღწერილია პრობლემა და განსაზღვრულია პროექტის მიზანი). დაწერეთ ორი განსხვავებული ამოცანა და მათი განხორციელების გზები. გაითვალისწინეთ, ამოცანები უნდა შეესაბამებოდეს აღწერილ პრობლემასა და პროექტის მიზანს. დავალების მაქსიმალური ქულაა 4.

დავალება N 27

პრობლემის აღწერა/სიტუაციის ანალიზი:

ადგილობრივ თემში გახმაურდა არასრულწლოვანთა მიერ შინაური ცხოველების მიმართ სასტიკი მოპყრობის, დასახიჩრების შემთხვევები. სკოლასთან ახლოს მდებარე სკვერში იმატა ზრუნვის გარეშე დარჩენილი ძაღლების რაოდენობამ. საკვებისა და თავშესაფრის გარეშე დარჩენილი ცხოველები ხშირად პრობლემებს უქმნიან ადგილობრივ მაცხოვრებლებს. არაერთხელ გამოხატეს უკმაყოფილება სკვერში მოთამაშე პატარა ბავშვების მშობლებმაც.

პროექტის მიზანი:

თემში შინაური თუ მიუსაფარი ცხოველების მიმართ ჰუმანური მოპყრობის კულტურის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა.

ამოცანები:

(დაწერეთ კონკრეტული მიმართულებები პროექტით დასახული მიზნის მისაღწევად)

I ამოცანა:

II ამოცანა:

განხორციელების გზები:

(დაწერეთ კონკრეტული ნაბიჯები, აქტივობები დასახული ამოცანების გადასაჭრელად)

I ამოცანის განხორციელების გზა:

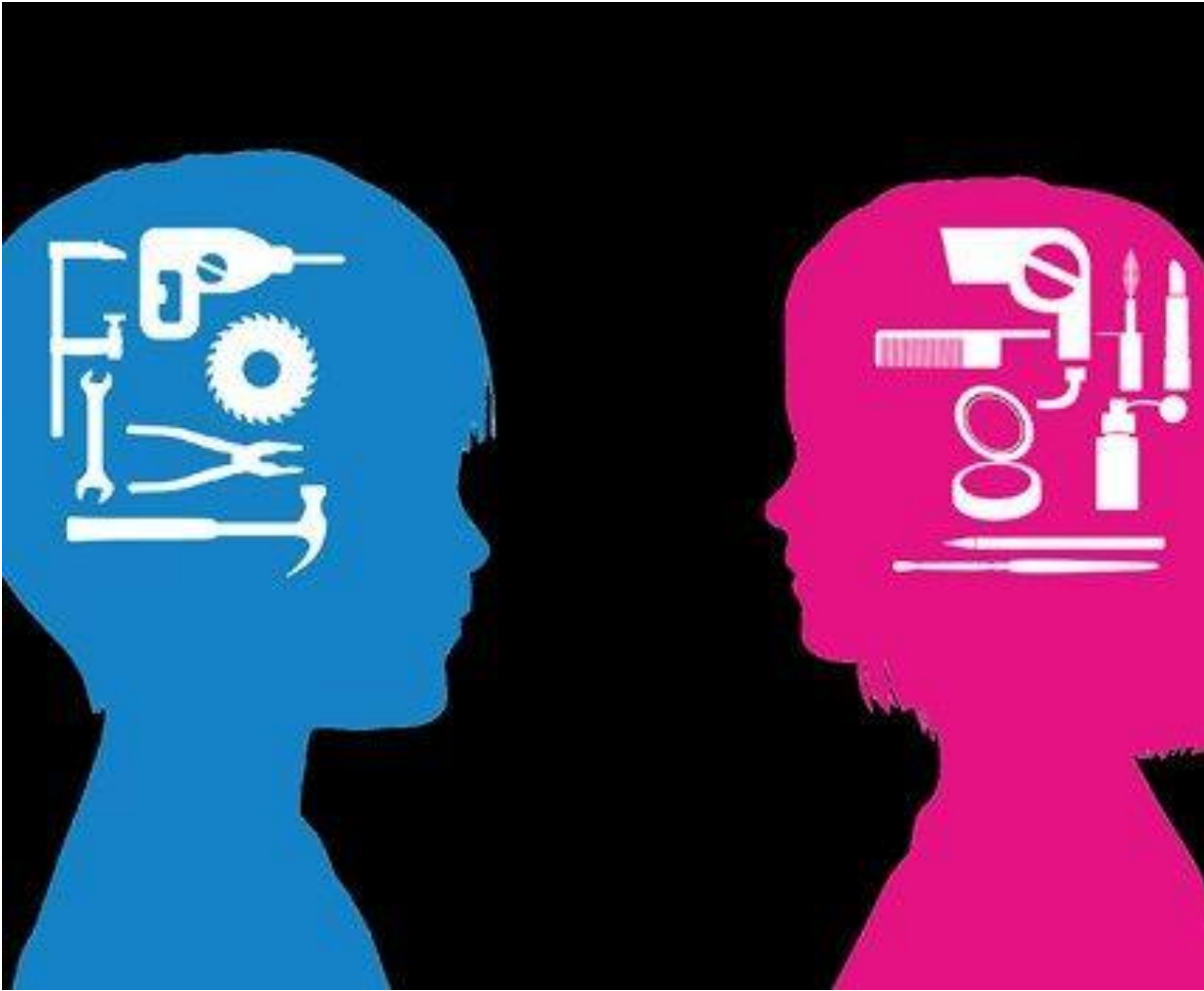
II ამოცანის განხორციელების გზა:

ინსტრუქცია

ილუსტრაციის ანალიზი (№28)

გაეცანით დავალებაში მოცემულ ილუსტრაციას. გაანალიზეთ იგი და უპასუხეთ კითხვებს. პასუხი ჩაწერეთ პასუხების ფურცელზე შესაბამის ადგილას. დავალების მაქსიმალური ქულაა 4.

დავალება N 28

- (1) 28.1 რა მოვლენას ასახავს ილუსტრაცია?
- (1) 28.2 იმსჯელეთ ილუსტრაციით გადმოცემული მოვლენის განმაპირობებელ მიზეზებზე.
- (2) 28.3 რა გავლენას ახდენს ილუსტრაციაზე ასახული მოვლენა ადამიანთა ყოველდღიურ ცხოვრებაზე. იმსჯელეთ ამ პრობლემის სოციო-პოლიტიკურ შედეგებზე.

ინსტრუქცია

არგუმენტირებული მსჯელობა (№29)

გაეცანით სადისკუსიო თემას და დაასახელეთ არგუმენტები. გაითვალისწინეთ, თითოეული არგუმენტი უნდა იყოს არსებითად დამოუკიდებელი, კონკრეტული, ნათლად ჩამოყალიბებული, ხოლო აზრი - დასრულებული. პასუხი ჩაწერეთ პასუხების ფურცელზე შესაბამის ადგილას. დავალების მაქსიმალური ქულაა 4.

დავალება N 29

1995 წლიდან საქართველოს პარლამენტის შემადგენლობაში შედიოდა 235 წევრი. 2003 წელს ჩატარებული რეფერენდუმის შედეგად მათი რაოდენობა შემცირდა და გახდა 150.

- A. დაასახელეთ პარლამენტართა რაოდენობის შემცირების მომხრეთა ორი, ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი არგუმენტი.
- B. დაასახელეთ პარლამენტართა რაოდენობის შემცირების მოწინააღმდეგეთა ორი, ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი არგუმენტი.

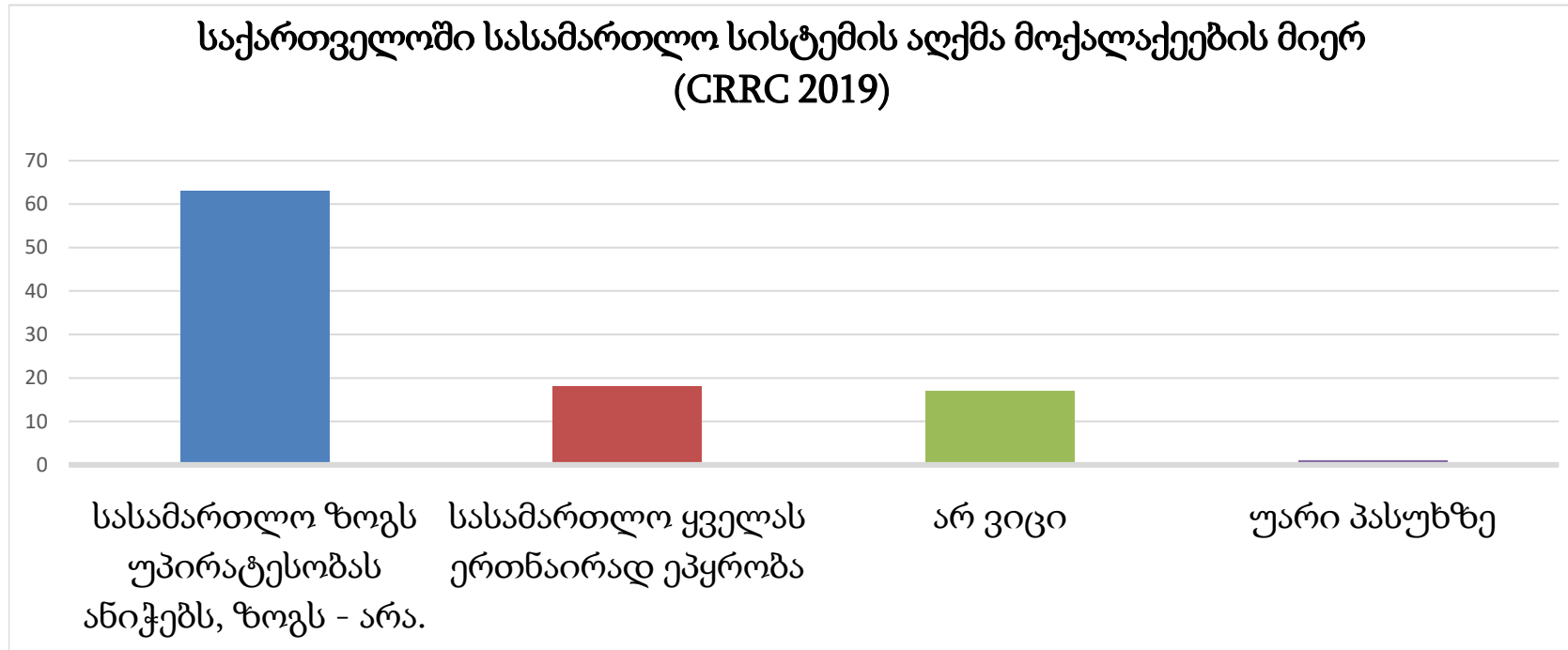
ინსტრუქცია

წყაროს ანალიზი (№30)

დავალებაში მოცემულია რამდენიმე წყარო, რომლებსაც ახლავს როგორც დავალებები არჩევითი პასუხებით, ასევე ღია კითხვები. გაეცანით მოცემულ წყაროებს და უპასუხეთ კითხვებს. პასუხი ჩაწერეთ პასუხების ფურცელზე შესაბამის ადგილას. დავალების მაქსიმალური ქულაა 11.

დავალება N 30

წყარო N1

წყაროებზე გადასვლა: [2](#) [3](#) [4](#)

დავალებებზე გადასვლა: [30.1](#) [30.2](#) [30.3-30.7](#)

წყარო N2

„ცხადია, რომ აბსოლუტური მონარქია, რომელიც ზოგიერთი ადამიანის მიერ მსოფლიოში ერთადერთ მმართველობად მიიჩნევა, შეუსაბამოა სამოქალაქო საზოგადოებასთან, და, შესაბამისად, საერთოდ ვერ იქნება სამოქალაქო მმართველობის ფორმა.

სამოქალაქო საზოგადოების მიზანი არის ის, რომ თავიდან აიცილოს და აღმოფხვრას ბუნებითი მდგომარეობის ის შეუსაბამობები, რომლებიც გამომდინარეობს იქიდან, რომ ადამიანი საკუთარი თავის მსაჯულია. [სამოქალაქო საზოგადოება ამ მიზანს ესწრაფვის] იმით, რომ ქმნის აღიარებულ ხელისუფლებას, რომლისადმი მიმართვაც ყველას შეუძლია ზარალისა თუ კონფლიქტის შემთხვევაში და ვისი მორჩილებაც საზოგადოების ყველა წევრს ევალება.

სადაც კი ადამიანებს არ ჰყავთ ისეთი ხელისუფლება, რომელსაც საჩივრით მიმართავდნენ და გადაჭრიდნენ ერთმანეთში დაპირისპირებას, იქ ეს ადამიანები ჯერ კიდევ ბუნებით მდგომარეობაში იმყოფებიან. და ასევე ყველა აბსოლუტური ძალაუფლების მქონე მთავარი იმათთან მიმართებაში, ვინც მის დაქვემდებარებაშია. ვინაიდან ის თავად ფლობს ყოველგვარ ძალაუფლებას, როგორც საკანონმდებლოს, ასევე აღმასრულებელს, ამიტომ მსაჯულიც აღარ არსებობს, და არავის შეუძლია რომელიმე ინსტანციაში საჩივრის შეტანა, სადაც განაჩენს სამართლიანად, მიუკერძოებლად და ძალმოსილად გამოიტანდნენ, და სადაც მოსალოდნელი იქნებოდა მთავრის ქმედებით ან მისი განკარგულებით გამოწვეული ზარალის კომპენსაცია და არამართლზომიერი ქმედებისაგან დახსნა.“

ჯონ ლოკი, „მეორე ტრაქტატი სამოქალაქო მმართველობაზე“, 1690 წელი.

წყარო N3

„არ იქნებოდა სამართლიანი, რომ ერთი ყოველთვის ხელმძღვანელობდეს, ხოლო მეორე ემორჩილებოდეს, არამედ ხელმძღვანელობაცა და ქვეშევრდომობაც რიგრიგობით უნდა იყოს. აი, ესაა კანონიერება, ხოლო კანონი - ეს წესრიგია. უმჯობესია, რომ ბატონობდეს კანონი და არა რომელიმე ერთი მოქალაქე. ამავე კანონის მიხედვით, თუ უკეთესი იქნება, რომ სახელმწიფოს მართავდეს რამდენიმე მოქალაქე, ისინი დანიშნულ უნდა იქნენ კანონის მცველებად და კანონის გამტარებლებად. აუცილებელია, რომ იყოს ვინმე სახელმწიფოს ხელმძღვანელი, მაგრამ უსამართლობა იქნებოდა, რომ ის ყოფილიყო ერთი ვინმე, მაშინ, როდესაც ყველანი თანასწორნი არიან.

მაგრამ თუ ვინმე ამბობს, რომ კანონს არ შეუძლია გადაწყვიტოს ყველა საკითხი, ამის გადაწყვეტა არც ადამიანს შეუძლია. კანონი აძლევს ხელმძღვანელ პირებს აუცილებელი მოვლენების ცოდნას, ასწავლის სამართლიანი განაჩენის გამოტანას და მის თანმიმდევრულ გატარებას ცხოვრებაში, შეცდომების გასწორებას, თუ გამოცდილება აჩვენებს, რომ შესწორებული სჯობს არსებულს.

ის ვინც ამტკიცებს, რომ სახელმწიფოს უნდა მართავდეს გონება, ის მოუწოდებს, რომ სახელმწიფოს მართავდეს კანონები და ღმერთი, ხოლო ვინც მოუწოდებს, რომ სახელმწიფოს მართავდეს ადამიანი, ის მოითხოვს მმართველობაში აგრეთვე ცხოველის შემოყვანას. ვნება და მრისხანება ცხოველური თვისებებია და ის ამახინჯებს მმართველ პირებს, თუნდაც ისინი საუკეთესო ადამიანები იყვნენ.“

არისტოტელე, „პოლიტიკა“, ძვ. წ. IV საუკუნე.

წყარო N4

„თავისუფალ ქვეყანას დესპოტიზმისაგან არაფერი განასხვავებს ისე თვალნათლივ, როგორც კანონის უზენაესობის სახელით ცნობილი დიადი პრინციპების დაცვა. თუ საქმის ტექნიკური მხარის განხილვას თავს ავარიდებთ, ეს ნიშნავს, რომ მთავრობა ნებისმიერ ქმედებაში შეზღუდულია წინასწარ დაწესებული და გაცხადებული კანონმდებლობით - წესებით, რომლებიც საშუალებას იძლევიან, წინასწარ განისაზღვროს, როგორ გამოიყენებს ხელისუფლება თავის ძალაუფლებას ამა თუ იმ კონკრეტულ ვითარებაში.

შესაბამისად, თითოეული კონკრეტული პიროვნება სწორედ ამ ცოდნაზე დაფუძნებით შეძლებს საკუთარი საქმიანობის დაგეგმვას. ამრიგად, თამაშის ცნობილი წესების ფარგლებში, ყოველი ცალკეული პირი თავისუფალია, ესწრაფვოდეს საკუთარ მიზნებს და იყოს დარწმუნებული, რომ ხელისუფლების ძალაუფლება მისი ძალისხმევის გასაქარწყლებლად არ იქნება გამოყენებული.“

ფრიდრიხ ოგიუსტ ფონ ჰაიეკი, „გზა ბატონყმობისკენ“, 1945 წელი.

(1) **30.1 ჯონ ლოკის ტექსტის მიხედვით:**

- ა) სამოქალაქო საზოგადოების პირობებში სამართლიანობის მიღწევა შეუძლებელია, რამდენადაც ცალკეულ მოქალაქეებს სახელმწიფოს მართვის გამოცდილება არ გააჩნიათ;
- ბ) აბსოლუტური მონარქია ერთადერთი მმართველობის ფორმაა, სადაც ადამიანს ჰარმონიულად ცხოვრება შეუძლია;
- გ) სასამართლოს მიერ სამართლიანი გადაწყვეტილების გამოტანა მოსამართლეთა მაღალ კომპეტენციაზეა დამოკიდებული;
- დ) სამოქალაქო საზოგადოების არსებობის ერთ-ერთი პირობაა საზოგადოების ყველა წევრის მიერ აღიარებული ხელისუფლებისადმი მორჩილება.

(1) **30.2 არისტოტელეს ტექსტის მიხედვით:**

- ა) სახელმწიფო გონების მიერ დამტკიცებული კანონებით უნდა იმართებოდეს, თუნდაც იგი ვერ წყვეტდეს ყველა საკითხს;
- ბ) კანონის უზენაესობა გარანტირებული ვერ იქნება, თუკი სახელმწიფოში მმართველები პერიოდულად შეიცვლებიან ხოლმე;
- გ) ვინაიდან კანონი მუდმივმოქმედი რამაა, მასში შესწორების შეტანა არ არის მართებული;
- დ) მმართველთა ერთადერთი ფუნქცია კანონთა დაცვაა და არა კანონშემოქმედება.

- (2) 30.3 ჯონ ლოკის ტექსტის მიხედვით რა ტიპის მდგომარეობაა „ბუნებითი მდგომარეობა“ და რა არის სამოქალაქო საზოგადოების მიზანი?
- (2) 30.4 არისტოტელეს ტექსტის მიხედვით, დაასახელეთ რა საფრთხის წინაშე დგება სახელმწიფო, თუკი ის გონებით არ იმართება. იმსჯელეთ, რა ზიანი შეიძლება მოუტანოს ამან სახელმწიფოს.
- (1) 30.5 ჯონ ლოკის ტექსტის მიხედვით, რა პრობლემა იჩენს თავს, თუკი „ყველანაირი ძალაუფლება“ მხოლოდ ერთი პიროვნების ხელში მოექცევა?
- (2) 30.6 N1 წყაროს მიხედვით, როგორია საქართველოში სასამართლოს მიმართ მოქალაქეთა დამოკიდებულება. იმსჯელეთ, რა შეიძლება იწვევდეს ამ დამოკიდებულებას.
- (2) 30.7 ჰაიეკის ტექსტის მიხედვით, რაში ეხმარება მოქალაქეს კანონის უზენაესობა და რა კავშირშია ის მოქალაქის თავისუფლებასთან?

წყაროებზე დაბრუნება: [1](#) [2](#) [3](#) [4](#)

დავალებებზე გადასვლა: [30.1](#) [30.2](#)